

Apkopotās idejas piektā Latvijas atvērtās pārvaldības rīcības plāna izstrādes procesa sākumposmā

Par ideju aptauju

Kopumā tika iesniegtas 117 idejas koprades platformā "Atvērtā Latvija" (<https://atvertalatvija.manabalss.lv>) rīkotajā ideju aptaujā, kura ilga no 2021. gada 24. maija līdz 29. jūnijam.

117 idejās iekļautas 16 sākuma idejas, proti, Valsts kancelejas un ManaBalss.lv norādītie atbilstošie varianti, par kuriem arī tika balsots.

Šo ideju apkopojumu sagatavoja ManaBalss.lv 2021. gada 6. jūlijā.

Projektu ManaBalss.lv īsteno sadarbībā ar Valsts kanceleju un [Atvērtās pārvaldības partnerību](#) Latvijas Piektā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna 2022. – 2025. gadam izstrādes ietvaros.

Kādus pasākumus Jūs ieteiktu, lai palielinātu valsts un pašvaldību institūciju atvērtību?

- Līdzdalības budžetēšanai ir jābūt gan pašvaldību, gan valsts līmenī - ar 5-10% no budžeta, kas tad jāpārvalda tiešās demokrātijas ceļā!
- Pašvaldības jāver vaļā, lai sabiedrība viegli redzētu tiešsaistes režīmā: kura pašvaldība ir efektīvāka? korumpētāka? pieejamāka? utt.
- Lai valsts būtu atvērtāka, vajag vairāk ieviest mākslīgā intelekta risinājumus, kas savienos pilsoņus un birokrātisko pārvaldes procesu.
- Strādāt pie valsts datu pieejamības un saprotamības. Ne tikai - atvērti dati nelietojamos formātos.
- Aptveroša Digitālās demokrātijas likuma izstrāde, lai šo jomu konceptualizētu un prioritizētu.
- Jāpublisko un jāveido tādas valsts datu kopas, kuras ir vērstas uz pilsoņu iespēju palielināšanu.
- Katrai lielākai valsts iestādei un pilsētas pārvaldei ir jātiecas uz "pīķa veikspēju". To var sasniegt tikai ar skaidru, atvērtu pārvaldi.
- Digitāli organizēti nacionālie dialogi par rīcībpolitikas tēmām - vides un klimata politika, sabiedrības drošība u.c.
- Visiem valsts un pašvaldību plānošanas dokumentiem ir jābūt digitāli koprakstītiem ar publiku, ekspertiem, medijiem.
- Aktīvi veicināt visu darbinieku iejūtību un ieinteresētību palīdzēt risināt jebkādu jautājumu.
- Valsts un pašvaldības iestādēm veikt neatkarīgu klientu apkalpošanas kvalitātes kontroli.
- Ieviest standarta principu valsts datos "atvērts pēc noklusējuma".
- Pašvaldību un Saeimas vēlēšanās procentuālo barjeru nosaka pēc iedzīvotāju skaita novadā.
- Stiprināt iedzīvotāju iespējas iesaistīties savas pašvaldības darbā - ātras, vienkāršas aptaujas, konsultatīvie formāti
- Par izprotamām vēlēšanām Latvijā. Notiekošais ar mandātiem pēc vēlēšanām norāda un nelikumībām pirms vēlēšanām.
- Izveidot karti, kur visas Latvijas teritorijā būtu attēlotas visas vietas, kur ir nabadzība. Apzināšanās ir solis uz risināšanu.

- Jāveido atvērtas datubāzes un kartes, kur attēlot okupācijas seku klātbūtni, Sarkanās armijas pieminekļus, utt., lai zinām, kas vēl palicis.
- Pašvaldība nosaka stratēģisko virzību vienmērīgas attīstībai. Iedzīvotāji piedalās un iesaka idejas kā sasniegt rezultātu. Sinerģija.
- Biežāk noris pasākumi, kuros tiekas valsts un pašvaldību pārstāvji ar iedzīvotājiem (sākuma ideja)
- Publiskot satiksmes datus mašīnlasāmos formātos, tiešsaistē. Lai būtu iespējams izveidot AI, kas prognozē negadījumus.
- Sociālā nevienlīdzība ir jāceļ publiskajā gaismā - ir indikatori, cipari, ir jārāda vizuālā, uztveramā veidā, kas notiek ar sabiedrību.
- Pašvaldību atvērtība (sākuma ideja)
- Atklātība par publisko līdzekļu izlietojumu un publiskā sektora iepirkumiem (sākuma ideja)
- Valstij jāorganizē regulāri un bieži atvērto datu hakatoni.
- Iekļaujošākas tiesības uz kolektīvajiem iesniegumiem pašvaldībās: <https://manabalss.lv/i/1825>.
- Informācijas pieejamība par sabiedrībai aktuāliem jautājumiem (sākuma ideja)

Kā nodrošināt efektīvāku valsts un pašvaldību institūciju saziņu ar iedzīvotājiem?

- Runāt cilvēcīgākā valodā. Vienkāršot sarežģītas tēmas, konsultējoties ar komunikācijas, satura speciālistiem. Uzsvērt ieguvumus sabiedrībai.
- Jaunu datu kopu atvēršana (atvērtie dati) (sākuma ideja)
- Absolūta un pilnīga partiju varas sistēmas nomaiņa, apvienojot ar aizliegumu varas sistēmā būt jebkuram, kurš iepriekš tajā darbojies.
- Nodot informāciju caur uzticības personām. Piemēram, Somijā atlasīti, godprātīgi influenceri palīdzēja informēt sabiedrību par Covid-19
- Pilsoņu forumu, pilsoņu padomju ieviešana kā regulāri pasākumi: pašvaldībās un valsts līmenī.
- Izveidot visām valsts pārvaldes iestādēm vienotus digitālās komunikācijas noteikumus ar uzsvāri uz kvalitatīvu saturu un div-virziena saziņu.
- Privāto/juridisko personu iespēja izvēlēties saņemt/nesaņemt neadresētus sūtījumus. Ieviest tiesisku regulējumu, kas sakārtotu šo jomu.
- Visiem internetā veiktajiem pārskaitījumiem un Valsts kasi jābūt bezmaksas no jebkuras bankas.
- Piedāvāt visu līmeņu iestādēm valsts izstrādātus bezmaksas e-risinājumu - iedzīvotāju masveida apziņošana pa e-pastu.
- Praktiski skaidrojumi iedzīvotājiem (kā saņemt pabalstu, kā reģistrēt īpašumu, kādi ir nodokļu atvieglojumi u.tml.) (sākuma ideja)
- Demokrātijas vērtību iedzīvināšana (sākuma ideja)
- Valdības lēmumu skaidrošana (sākuma ideja)
- Sabiedrībai jāredz, kādi pašvaldības lēmumi ir saistīti ar kuriem uzņēmumiem - ērti, ātri, caurskatāmi! (līgumu atklātība)

Kā veicināt sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā?

- Digitālās platformas un e-līdzdalības rīki (sākuma ideja)
- Noteikt par obligātu pašvaldībām padarīt domes sēdes redzamas tiešsaistē un sociālajos tīklos!
- Veicināt tiešās demokrātijas instrumentus Latvijā, izmantojot tehnoloģiju iespējas.
- Valsts dialogs ar iedzīvotājiem visos līmeņos un visos lēmuma pieņemšanas posmos. (sākuma ideja)

- Iet uz "katra nodokļos iemaksātā mana eiro" izsekošanas sistēmu.
- Līdzdalības budžets, finansējums iedzīvotāju īstenotām iniciatīvām. (sākuma ideja)
- Atvērta policija - atvērta drošība. Jārāda uz kartes noziegumi, ziņošanas iespējas 1 klikšķa attālumā, noziegumu risināšana, utt.
- Veidot kartes ar uzņēmumiem, kuri atbalsta vakcinēšanos un kuros visi darbinieki ir vakcināti! Tas ļaus atbalstīt tos, kuriem rūp dzīvība!
- Iesaistīt iedzīvotājus valsts institūciju darba grupās, publiski izsludinot uz tādām pieteikšanos jebkuram pilsonim.
- Līdzdalības budžets var ievērojami veicināt iedzīvotāju aktivitāti - arī dalību vēlēšanās.
- Ieviest deliberatīvo apspriežu kultūru politikas lēmumu pieņemšanā - nacionalajā un pašvaldību līmenī.
- Iestādēm beigt palauties tikai uz NVO un lobija ekspertiem un pašām pa tiešo digitālajā vidē uzrunāt un iesaistīt ikvienu iedzīvotāju.
- Par Krišjāņa Kariņa valdības atlaišanu
- Atbildīgajām valsts vai pašvaldību institūcijām informēt iedzīvotājus par to ierosināto priekšlikumu apstiprināšanu un realizāciju.
- Saeimā ir jāuzstāda 3d kamera - esi klātesošs Saeimas sēdēs te un tagad.
- Transportlīdzekļu tehniskās apskates uzticēt jebkuram sertificētam servisam, kā tas ir citur Eiropā! Nevis valsts to atdod 1 ekskluzīvam SIA.
- Iedzīvotāju padomēm ir jābūt lielākai ietekmei, nekā plānots jaunajā pašvaldību likumā. Turklāt valstspilsētām arī vajadzīgas šīs padomes!
- Par reālo un pilnu personīgu atbildību, lēmumu pieņemšanā ieņemot valsts amatus - citādi sanāk ka setniekam ir lielāka atbildība.
- Lai pašvaldības sniedz rakstisku paskaidrojumu sūdzības iesniedzējam lietotnē VIDES SOS par iemesliem, kāpēc netiek reaģēts uz sūdzību.
- Veikt pētījumus un analizēt datus, kas atspoguļo iedzīvotāju vajadzības (sākuma ideja)
- Veicināt bērnu un jauniešu iesaisti brīvprātīgajā darbā, lai veidotu atbildīgu, pilsoniski aktīvu nākotnes sabiedrību, kas apzinās savu lomu.
- Profesionāļu vadīti hakatoni un darbnīcas, kas vērstas uz reālu problēmu risināšanu kopienas līmenī.
- Veikt iedzīvotāju aptaujas un aicināt iesaistīties darba grupās (sākuma ideja)
- Lai pašvaldību deputāti sniedz rakstisku publisku paskaidrojumu par paveikto komandējuma braucienos!
- Valsts līmeņa līdzdalības budžetēšana - lemjam kopā par kopējo naudu.
- Transportlīdzekļu tehniskās apskates uzticēt tikai valsts iestādei, kā līdz šim.
- Publisks politiķu lobētāju saraksts, sen kā vajag!
- Pēc Šveices piemēra izveidot alternatīvo naudu Latvijā.

Kādos jautājumos Jums būtu nepieciešama plašāka informācija (skaidrojumi)?

- Plašāka un laicīgāk pieejama informācija par valsts un pašvaldību budžeta izlietojuma plāniem (konkrētām aktivitātēm), iepirkumu plāniem.
- Biedrībām jānodrošina bezmaksas telpas pilsoniskās sabiedrības aktivitāšu pasākumiem, kur tikties ar deputātiem un vadošajiem darbiniekiem
- Par digitālajām platformām un e-līdzdalības rīkiem (sākuma ideja)
- Visiem publisko personu un to dibinājumu (bez izņēmumiem) amatpersonu un darbinieku atalgojumiem jābūt publicētiem, ievērojot PDA.
- Par līdzdalības iespējām (sākuma ideja)
- Atjaunot skaisto Odzienes pili! Tā būtu brīnišķīga vieta koncertiem un apskatei, muzejam un tml. Šādām ēkām ir jābūt atjaunotām no valsts!

- Informācijas punkts, kur īpaši apmācīts, komunikabls un klientorientēts cilvēks stāstītu un konsultētu visu par savu nozari.
- Zemkopības nozarē ir "savējo čomu" būšana, kas rada asociācijas ar mafiju. To jātaisa valā, tumsā jāievieš caurskatāmība.
- Visiem valsts un pašvaldību atalgojumiem ir jābūt publiski atrodamiem.
- Ir vairāk jārunā par politikiem - viņu ienākumiem, iekrājumiem, un citiem reputācijas jautājumiem.
- Par pašvaldību atvērtību (sākuma ideja)
- Valsts juridiskais bezmaksas atbalsts
- Plašāka informācija par budžeta izlietojumu (sākuma ideja)

Kādās jomās un valsts varas sektoros ir jāveicina lielāka atklātība un atbildība?

- Jāveicina politiķu izpratne par politiskās atbildības būtību, atbilstoši pasaules praksei, lai tas nebūtu tikai deklaratīvs sauklis.
- Jāceļ politikas skaidrošanas prasmes politiķiem!
- Saeimai un valdībai ir biežāk jāšaka, kāds ir rīcības plāns tuvākajiem 1-3 gadiem, un ik pa dažiem mēnešiem jāatskaitās par šī rīcības plāna.
- Iepirkumu pārraudzībā - pilsoņiem ir jāredz un jākontrolē, lai iepirkumos neuzvarētu ar politiķiem un ierēdņiem saistītas firmas.
- Publiskos iepirkumos, kur iespējams, to vērtību rādīt salīdzinošā veidā pret ekvivalentu darbu/precī citur Eiropā.
- **Dronu lidošanas noteikumu pilnvērtīga izstrāde un iepazīstināšana katrā pašvaldībā, katrā pagasta pārvaldē ar atb. personu pret parakstu!**
- Vairāk papildīt ielas, ceļus, parkus un citas sabiedriskās vietas ar dažāda veida sensoriem - vairāk datu, vairāk iespēju.
- Veselība (sākuma ideja)
- Izglītība (sākuma ideja)
- Valsts iestādēm atbildot uz iedzīvotāju jautājumiem ir jāzvana un mutiski jāsniedz atbilde, nevis - tikai jāraksta juridiskas vēstules.
- Latvijā pietrūkst pilsētu datu kopu. Pilsētām, to pašvaldību uzņēmumiem ir daudz ļoti vērtīgu datu - kurus būtu jāpublisko.
- Katram politiķim ieviest obligāto ikmēneša atskaides video formātu. Īsu, konkrētu - bet lai būtu.
- Ir svarīgi uzlabot valsts spēju runāt, skaidrot, vest jēgpilnu dialogu ar sabiedrību.
- Saukt pie atbildības pagastu vadītājus par naudas nelietderīgu izmantošanu (piem. Zāss pag. tika uzstādīts TV par 20000)
- Transporta nodokli pievienot pie degvielas litra. Cik braucu, tik maksāju. Kā citās normālās valstīs.
- Patreizējo būvvalžu atrašanos pašvaldību pakļautībā nodot ekonomikas ministrijai, tā mazinot korupciju un draugu būšanu pašvaldībās.
- Sākt veidot dronu lidojumu ceļus, lai pilsētās sāktu rasties dronu piegādes servisi.
- Padarīt vēlēšanas Latvijā korektas un saprotamas un atbilstošas likumam. Lai vēlētais, kas piedalījies vēlēšanās neiktu apmuļots.
- **balsot pret Rīgas mēra uzvedību (valsts karogu noņemšanu)**
- Tieslietās. Jābūt datiem analizējamās formās par tiesnešu spriedumiem.
- **Publiskot sarakstus ar Latvijas politiķiem, kuri 9.maijā piedalās Latvijas okupācijas glorificēšanas pasākumos.**
- Atvērt valsts reģistrus un datubāzes bezmaksas lietošanai, gan pilsētu un valsts uzņēmumu gan UR, PMLP, u.c.

- Iekšlietas (sākuma ideja)
- Dabas aizsardzība un mežsaimniecība. Bez zaļmaldināšanas. Iesaistot nozares NVO un zinātniekus.
- Aizsardzība (sākuma ideja)

Kā Jūs būtu gatavs vairāk iesaistīties Jūs skarošu lēmumu izstrādē valsts vai pašvaldību līmenī?

- Par aktuālajām iespējām laicīgi saņemot informāciju datorā (valsts pārvaldes līdzdalības portālā) vai telefonā (līdzdalības aplikācijā)
- Piedalīties aptaujā, sniegt atzinumu, piedalīties darba grupā (sākuma ideja)
- Jāveido pārskatāma, caurspīdīga korupcijas lietu izskatīšanas kārtība, lai kāptu ticība, kā tās tiek izskatītas, un ka noziegumam ir sekas.
- Jāveido atvērta, pārskatāma pārtikas kontroles sistēma, kurā iedzīvotāji var arī piedalīties, gan inspekcijās, gan ar priekšlikumiem.
- Piedalīties pasākumos tiešsaistē (sākuma ideja)
- Aptaujāt uzņēmumus, organizācijas un pilsoņus: kādus publiskā sektora datus vajag attaisīt? Kādā veidā?
- Velos latviju bez korumpetiem politikiem velos lai prezidents demisione ar visu valdību
- Jebkāda organismam svešas vielas ievadīšana (t.sk. eksperimentālās vakcīnas) ir 100% indivīda izvēle (t.sk. bez netiešas piespiešanas)
- Kartē izvietot visus uzņēmumus, kuri jau ir klimatneitrāli un tos, kas nav. Sākot ar valsts un pašvaldību uzņēmumiem.
- Apmeklēt sanāksmes klātienē (sākuma ideja)
- Saņemt jaunumus e-pastā (sākuma ideja)